

ПУЛЬС

Видається з травня 1997 року

ГАЗЕТА ВЧЕНОЇ РАДИ ТА РЕКТОРАТУ ОДЕСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Травень 2020 року № 5 (271)

ВІД ФІЛОСОФІЇ ВИЖИВАННЯ – ДО ФІЛОСОФІЇ РОЗВИТКУ

«Наука – капітан, а практика – солдати». Так вважав Леонардо да Вінчі. Навколишня дійсність показує, що й через шість століть ми не засвоїли урок. Військо без командування не принесе перемоги, воно лише може перетворитися на озброєний натовп, який становить загрозу. На мій погляд, ця аналогія якнайкраще відображає все те, що відбувалося в медицині й охороні здоров'я впродовж останніх років.

Реформа будь-якої галузі – це докорінні зміни самих принципів управління, на які на шаровуються подальші відчутні перетворення. Якщо говорити про охорону здоров'я, то реформа не може полягати в перебудові мережі лікувальних установ і створенні центрів медико-санітарної допомоги. Це важливо і потрібно, але не називайте це реформою. Наша мета – доступна і якісна медична допомога. За яких умов вона стане такою? Коли клініка обладнана й пацієнту вона по кишені. Коли лікар не думає, як прогудувати сім'ю, а зосереджений на допомозі пацієнтові. Коли він застосує сучасні медичні технології, працює на якісному обладнанні та признає якісні й ефективні лікарські препарати. Фарма, технології, обладнання – плід наукової діяльності. Тому безумовним і беззаперечним базисом медреформи повинна стати медична наука. До її пріоритетів можна зарахувати високотехнологічні дослідження, насамперед у галузі біотехнологій, молекулярної медицини. Генетика і стовбурові клітини відкривають необмежені можливості для розуміння причин виникнення та розвитку хвороб, для ефективної профілактики й лікування. Вчені та лікарі повинні діяти спільно на благо пацієнта. Вчений розробляє й імпортує технологію. Лікар – імплементує її в практичну медицину.

Україна втратила безліч можливостей і багато розгубила. Але примудрилася зберегти (принаймні поки що) головне – світлі голови. У науково-дослідних інститутах і медичних вишах країни працює безліч видатних вчених. Країні вдалося зберегти наукові медичні школи, які за своїм рівнем і авторитетом не поступаються кращим зарубіжним аналогам. Це наукові школи академіків Стражеска, Філатова, Амосова, Шалімова, Ромаданова та багатьох інших. Чому цих людей не задіяли для розроблення медреформи? За неї бралися чиновни-

ки, консультанти, громадські працівники і навіть політтехнологи, але не вчені!

У 2014 році я очолював Вчену раду Міністерства охорони здоров'я України. Ефективний консультативний орган, у якому були представлені багато наукових шкіл, університетів, представники фундаментальної науки. Медреформу почали з того, що ліквідували цей орган і вказали вченим на їхнє місце – вчіть, лікуйте, а ми будемо вирішувати, як і в яких умовах вам це робити. Не дивно, що з таким підходом медреформа не відбулася як така. Згідно з останніми соціологічними даними, 75,7 % опитаних лікарів оцінили результати негативно. Приблизно такі ж показники в опитуваннях населення. Зрештою на третій рік медреформу вирішили модернізувати, інакше кажучи – перезапустити.

Закономірний результат. За останні десятиліття українці пережили і масове скорочення медустанов, і штучне створення госпітальних округів, і багато іншого. Але життя та здоров'я людей – не поле для експериментів, і до змін у галузі треба підходити відповідально та професійно. Наука повинна бути головою, а не хвостом реформи. Бути капітаном і драйвером змін.

На жаль, стан науки в Україні непростий. Що ми маємо і яким бачимо її майбутнє? За-

питання непопулярні, але вони повинні звучати хоча б раз на рік – у День науки, який відзначається 16 травня. Отже, справи кепські. У першій половині 2015 року в Україні припинили існування 90 наукових установ. Починаючи з 1990 року, кількість вчених скоротилася вчетверо. На душу населення у нас проводять досліджень утричі менше, ніж у країнах Європи. Бюджетні витрати на наукові дослідження коливаються в межах 0,1–0,2 % ВВП.

Побуває думка, що наука – для багатих країн. Я ж вважаю, вона для тих країн, які хочуть стати багатими. Безумовно, наукові дослідження дуже дорогі, а самокупність наукової діяльності – міф. Фундаментальні дослідження в усьому світі фінансуються комплексно. Так, наша країна наразі не може собі цього дозволити. Але це не привід замовчувати проблему. Розпочати загальнонаціональний діалог про науку – перше, що ми можемо і повинні зробити.

Трансформації потребує Національна академія медичних наук. На базі провідних інститутів повинні бути створені науково-виробничі майданчики. Держава та соціально відповідальний бізнес повинні підтримувати медичні стартапи. Необхідно стимулювати ринок збуту для інноваційних розробок, імплементувати їх по всій вертикалі медустанов. Не менш важливе завдання – інтернаціоналізація науки. Асоціація з Євросоюзом відкриває широкі можливості, якими Україна наразі користується не наповну. Ще одна прогалина – закон України про науку. Йому більше 20 років, він безнадійно застарів.

Поки ми всі – вчені, чиновники, законодавці – будемо вмовляти одне одного діяти, але не змінюючи ставлення до науки у своїй країні, впродовж наступних десятиліть втрачимо ті рештки потенціалу, яким сьогодні пишаємося. Повірте, зайвих грошей і вільного часу на розвиток науки ніколи не з'явиться. Треба діяти зараз в ім'я власного ж майбутнього. Саме час вимагає від нас перейти від філософії виживання в науці до філософії розвитку.

В. М. ЗАПОРОЖАН,
академік НАМН України,
професор,
голова Вченої ради ОНМедУ

Щирі вітання

СВЯТО

ВСІХ ВЧЕНИХ

16 травня в Україні відзначався День науки. Це свято усіх тих, хто займається дослідженнями у різних галузях, робить відкриття, публікує статті, монографії та підручники, бере участь у конференціях і симпозиумах, до думки яких дослухається суспільство, хто користується неабиякою повагою та авторитетом серед колег, однодумців і студентів.

Почесні грамоти з нагоди цього свята отримали співробітники ОНМедУ.

За гідні наукові здобутки, вагомі особисті заслуги у розвитку вітчизняної науки, багатогранну науково-дослідну діяльність, високий професіоналізм, з нагоди Дня науки Почесною грамотою Одеської обласної держадміністрації був нагороджений професор кафедри фізіології **Олексій Антонович ШАНДРА**.

За значний особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та з нагоди Дня науки Почесною грамотою нагороджений д. мед. н., професор, зав. кафедри дитячих інфекційних хвороб **Юрій Петрович ХАРЧЕНКО**.

СТУДЕНТИ – ВІТЕРАНАМ

Їх залишилося так мало – ветеранів найжорстокішої у світі війни. Нині наймолодшим з них далеко за 90. А це значить, що пішли вони захищати рідну землю у 15–16 років. Нині це люди поважного віку, на жаль, дуже немічні й хворі. Ми всі у боргу перед ними...

Профспілковий комітет студентів ОНМедУ провів акцію, приурочену до Дня Перемоги, в ході якої студенти відвідали ветеранів. Кожному з них були вручені подарунки. Спілкуючись із ветеранами, розуміли, що найголовніше для них – це турбота та небайдужість з боку молодого покоління, а ще впевненість у тому, що подвиг, який вони здійснили, не забутий!

Хочеться висловити подяку активним студентам, які протягом тижня відвідували ветеранів. Це Валерія Кисельова, Ярослав Борейшик, Олена Киоса, Анна Колойденко. Дякуємо також випускникам ОНМедУ: Вікторії Корякіній, Людмилі Рагневій, Язданфар Даніелі та Олександрі, Карині Шмагайло.

Свєн МИХАЙЛЮК,
голова профкому студентів ОНМедУ

ПЕДІАТРИЧНА СЛУЖБА ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

В умовах пандемії COVID-19 і карантину кафедра педіатрії № 1 та Одеська Асоціація лікарів-педіатрів та неонатологів продовжує дистанційні заходи системи безперервної професійної освіти.

Отож чергове засідання пройшло 16 травня у форматі онлайн-семінару (вебінару). Воно було присвячене актуальній темі: «Досвід та виклики педіатричної служби під час пандемії Covid-19». Цей захід проводився за участі та підтримки департаменту охорони здоров'я Одеської облдержадміністрації та КНП «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня».

Завдяки онлайн-платформі ZOOM можна було прийняти та зареєструвати 88 лікарів-неонатологів, педіатрів, терапевтів, сімейних лікарів, анестезіологів, медиків інших спеціальностей з різних областей України. У прямому ефірі Facebook цей онлайн-семінар подивилися понад 400 осіб!

Відкрив засідання голова Одеської Асоціації лікарів-педіатрів та неонатологів член-кореспондент НАМН України проф. М. Л. Аряєв. Член правління ОАПН, к. мед. н. Л. І. Сеньківська надала нову інформацію про зміни в системі без-

перервної професійної освіти у зв'язку з карантинном.

Спікерами на вебінарі були: Д. А. Шкурупій – д. мед. н., професор, зав. кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Української медичної стоматологічної академії (з доповіддю «Covid-19: досвід гуманітарної місії українських лікарів в Італії»); Ю. Г. Цюничук – к. мед. н., доцент кафедри педіатрії № 1 ОНМедУ (з доповіддю «Сучасні виклики педіатричної служби під час пандемії Covid-19»).

Учасники онлайн-семінару ознайомилися з досвідом боротьби з цією небезпечною інфекцією, отримали від італійських колег, що допоможе у боротьбі з недугою у нашій країні. Вони дізналися також про альтернативні точки зору відносно патогенезу SARS-Cov2 інфекції, ознайомилися з особливостями імунної відповіді при Covid-19 інфекції, отримали сучасну інформацію про ефективність фармакологічних препаратів при Covid-19 інфекції, прослухали дайджест новин щодо пандемії у світі.

На підставі рекомендацій ВООЗ, Американської академії педіатрії, з урахуванням наявних до-

казів, належної практики, висновків та консультацій експертів були надані рекомендації щодо організації роботи медичних закладів під час пандемії.

Особливу увагу було приділено протиепідемічним заходам в умовах стаціонару, визначено важливість, доцільність та правила використання медичними працівниками засобів індивідуального захисту.

По закінченні доповідей учасники вебінару мали можливість поставити свої запитання і отримати на них вичерпні відповіді. Під час активної дискусії на запитання, окрім спікерів, відповідав проф. М. Л. Аряєв.

Наприкінці вебінару, який був проведений на безоплатній основі, учасники відповіли на запитання тестового контролю та отримали електронні сертифікати, які підтверили їхню участь в онлайн-семінарі.

Одеська Асоціація лікарів-педіатрів та неонатологів висловила подяку усім учасникам за активну роботу та запросила на черговий захід з проблем Covid-19.

На фото: в гостях у ветерана.

ДИСТАНЦІЙНА ПІДТРИМКА БІБЛІОТЕКИ ОНМедУ

Складний час переживає нині весь світ. Усі ми почали звикати до нових понять — самоізоляція, карантин, дистанційне навчання, дистанційна робота. Та ми зуміли пристосуватися до суворих реалій і намагаємося якомога якісніше виконувати головне завдання бібліотеки — надавати всебічну оперативну інформаційну допомогу співробітникам і студентам.

Тому за підтримки працівників відділу супроводження автоматизованих систем було своєчасно організовано чіткий доступ до навчального контенту електронної бібліотеки та його головного інструменту — Електронного каталогу. В режимі 24/7 завантажуються будь-який документ, який знаходиться в каталозі у повному тексті.

Під час карантину бібліотека продовжує надавати такі послуги, як індексування наукових статей за УДК, електронна доставка документів, віддалене виконання тематичних мультиспеціалізованих запитів та бібліографічна довідка, організація доступу до інформаційних та наукометричних баз даних.

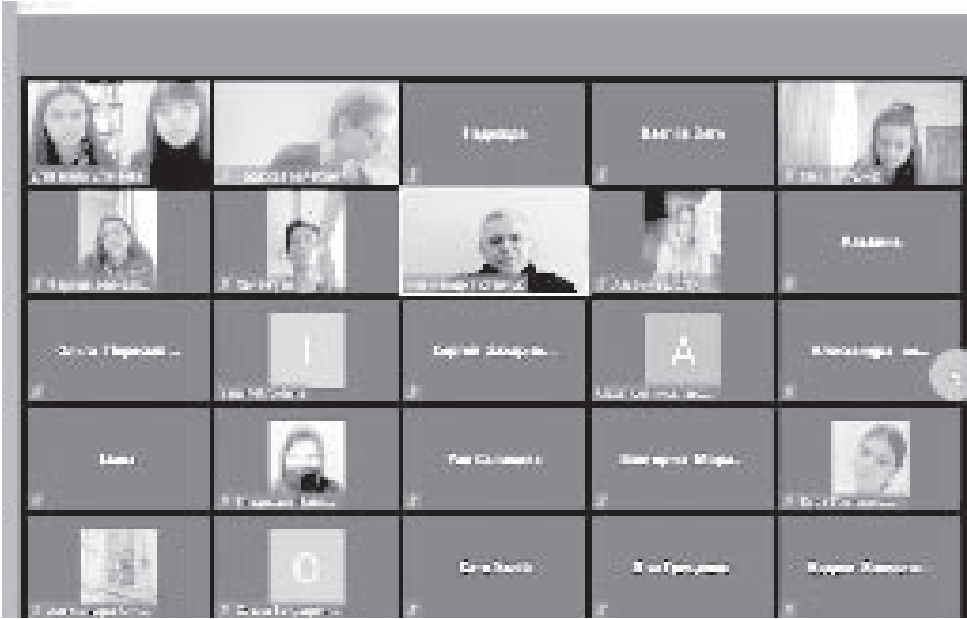
Так, завдяки плідній праці з компанією ABE-IPS (Польща), бібліотекою ініційовано організацію доступу до повнотекстових матеріалів міжнародної інфор-

маційної платформи AccessMedicine від видавництва McGraw-Hill. Отже, студенти та наукова спільнота ОНМедУ отримала доступ до найновіших видань понад 130 медичних підручників, включаючи найбільш авторитетні — такі як *Harrisons Principles of Internal Medicine*, мультимедійної бібліотеки відео- та фотофайлів діагностичних зображень, інтерактивних навчальних матеріалів.

Задля належної обізнаності в сучасному світі наукового цитування, за сприяння компанії Clarivate Analytics, працівників ОНМедУ запрошено для участі у практичних вебінарах компанії з питань використання наукометричної платформи Web of Science. Саме участь наших науковців у вебінарах сприяла, почасти, підвищенню їхньої публікаційної активності в електронному архіві ОНМедУ — Інституціональному репозиторії, формування і підтримка якого не припиняється, незважаючи на будь-які віруси.

І, звичайно ж, всі новини, детальний перелік послуг та ресурсів бібліотеки — завжди на надійному інтернет-джерелі — блозі бібліотеки ОНМедУ: <http://libblog.odmu.edu.ua/>

Наталія АНТРОПОВА,
заступник директора бібліотеки

ЦІКАВІ ЗАСІДАННЯ ГУРТКА

Незважаючи на складну епідеміологічну ситуацію, студентський гурток кафедри внутрішньої медицини № 1 з курсом серцево-судинної патології продовжує активно працювати.

За весь період карантину в режимі online пройшло кілька засідань СНТ кафедри. Одно з останніх засідань було присвячене дуже актуальній в наші дні темі «Перебіг Covid-19 на тлі серцево-судинних захворювань та цукрового діабету», на якому було обговорено не тільки вплив цих патологій на коронавірусну інфекцію, а й питання стосовно її лікування.

За оприлюднення найновішої інформації необхідно подякувати студенткам Катерині Мороховській і Надії Митрохіній, а також окремо керівнику СНО кафедри Олександрі Васильовичу Потапчуку — за ідейне натхнення та підтримку.

Крім цього, Надія Митрохіна і Михайло Павлючок взяли участь у Міжнародній медичній онлайн-кон-

ференції для студентів та молодих вчених, яка пройшла на базі Буковинського національного медичного університету, де посіли почесні другі місця.

А на початку травня за ініціати-ви О. В. Потапчука пройшло ще одне онлайн-засідання гуртка на тему «Імунна система: що потрібно знати про вітаміни та мікроелементи», в ході якого було ретельно розглянуто питання про роль вітамінів та мікроелементів у роботі імунітету.

Студентки Євеліна Кравченко і Ліана Бурмістрова виступили з цікавою і якісно підготовленою інформацією на цю тему.

Кафедра і надалі планує свою активну діяльність і запрошує студентів брати участь у наступних онлайн-засіданнях. Слідкуйте за оновленнями на сторінках у соціальних мережах Facebook та Instagram ([odmu.med](https://www.facebook.com/odmu.med)).

О. ПОДОЛЬСЬКА

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ОНМедУ

21 травня 2020 року Антikorупційний комітет ОНМедУ провів чергове засідання, на якому було розглянуто питання щодо недостовірної інформації в мережі Інтернет.

Враховуючи розповсюдження деякими недобросовісними засобами масової інформації та фізичними особами в соціальних мережах відомостей щодо начебто можливості в ОНМедУ за незаконну грошову винагороду отримати задовільний результат іспитів «КРОК» та «ОСКІ», повідомляємо таке:

Шахраї користуються довірливістю студентів зі своєю корисливою метою отримання грошових коштів за так звані «послуги», не маючи ніякого впливу на результати оцінювання «КРОКу» та «ОСКІ». Зазначені дії є злочином, за здійснення якого передбачена кримінальна відповідальність.

Закликаємо довіряти лише інформації з офіційних джерел та відповідним офіційним сторінкам в соціальних мережах:

МОЗ України – <https://moz.gov.ua>

МОН України – <https://mon.gov.ua>

Центр тестування – <https://www.testcentr.org.ua>

Сайт ОНМедУ – <https://onmedu.edu.ua>

У разі наявності достовірної інформації про корупційні або шахрайські дії в ОНМедУ просимо звертатися за електронною адресою: anticorruption@onmedu.edu.ua

Деканам факультетів рекомендовано провести роз'яснювальну роботу із завідувачами кафедр, старостами груп, представниками студентського самоврядування та профкому студентів щодо захисту студентів від шахрайських дій осіб, які пропонують «вирішити питання» складання іспитів «КРОК» та «ОСКІ».

АНАТОЛІЙ СТЕПАНОВИЧ ВЛАДИКА

Ректорат і профспілковий комітет ОНМедУ з глибоким сумом повідомляє, що на 83-му році пішов з життя професор кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів **Анатолій Степанович ВЛАДИКА**.

Анатолій Степанович народився в Одесі 27 серпня 1937 р. У 1960 р. закінчив Одеський медичний інститут, в якому працював з 1973 р. З 1982 по 1995 рр. очолював кафедру анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів.

У 1988 р. захистив докторську дисертацію на тему: «Екстракорпоральна детоксикація при критичних станах». Автор понад 330 друкованих праць. У співпраці з науковцями кафедри морської медицини був співавтором двох видань — «Довідник суднового лікаря» та «Атлас тварин Світового океану, небезпечних для людини». Засновник першого в Україні відділення гемодіалізу (Одеса, 1963).

Основні напрями наукових досліджень: знеболення при хірургічних втручаннях; реанімація та інтенсивна терапія при нирковій, печінковій недостатності та інших видах ендотоксикозів, при полі- та черепно-мозковій травмі; невідкладна медична допомога в практиці морської медицини та медицини катастроф.

З приводу тяжкої втрати ректорат і колектив університету висловлює глибоке співчуття рідним та близьким Анатолія Степановича.

Вічна пам'ять вченому, педагогу, висококласному фахівцю, світлій і талановитій людині!